

УДК 332.33

РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ ЯК ВІДПОВІДЬ НА МІЛІТАРНІ ВИКЛИКИ

ШАРИЙ Григорій¹, ОДАРЮК Тетяна², ШАРИЙ Іван³

Ключові слова

адміністративно-територіальний устрій, мілітарні виклики, краєвий устрій

Анотація

Розглянута необхідність вдосконалення і подальшого розвитку адміністративно-територіального устрою України в умовах мілітарних викликів. Виявлені недоречності в нинішньому стані адміністративно-територіального устрою і сформовані негативи, які необхідно виправити, в системі збору земельних платежів та соціально-справедливому перерозподілу земельних ресурсів. Запропоновано новітній «Краєвий устрій» України, та визначені адміністративно-регуляторні кроки для раціоналізації адміністративно-територіальних базових одиниць – громад та країв. Визначено, шляхи підвищення стійкості територій в багатьох аспектах: економічному, соціальному, демографічному і військовому

Проблеми неефективного управління земельно-ресурсним потенціалом, недосконалого адміністративно-територіального устрою та земельного оподаткування гостро проявляються в умовах геополітичних загроз і мілітарних викликів.

Тінізація земельних відносин, використання майже половини паїв в тіньовому форматі, соціально-несправедливий перерозподіл земельних ресурсів, та можливість скуповувати в одні руки сотень садиб і ухиляння від плати земельного податку підривають бюджети громад і основи соціально-економічного розвитку сільських територій.

Історично країни світу впроваджували адміністративно-територіальні моделі і державотворчі каркаси, які проявляли стійкість до зовнішніх військових агресій та відповідали планам і завданням соціально-економічного прогресивного розвитку.

Просторова конфігурація громад вказує на відсутність в багатьох випадках раціональності.

¹ Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», завідувач кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою, ORCID: [0000-0001-5098-2661](https://orcid.org/0000-0001-5098-2661), e-mail: shariy.grigoriy61@gmail.com

² Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», старший викладач кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою, ORCID: [0000-0003-0454-8615](https://orcid.org/0000-0003-0454-8615), e-mail: olga23071980@ukr.net

³ Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», студент

Користувачі крупних сільськогосподарських земельних масивів, стимулювали формування громад під власний економічний інтерес, де мають контрольний пакет голосів у раді громади і можливість доступу до природних ресурсів. Рішеннями діючих громад, ігноруються інтереси старостатів порушуючи соціально-справедливий розподіл земель.

В умовах війни ми маємо вагомні аргументи на користь адміністративно-територіального переформатування і вирішення конкретних проблем, що об'єктивно існують. Проведена на добровільному принципі адміністративно-територіальна реформа сьогодні вилася в адміністративно-політичну суспільну пастку, яка особливо гостро проявилася у східних регіонах країни.

Нами запропоновано систему територіального управління — столиця, край, громада. Щоб використати історичні українські традиції пропонувалося назвати регіони -краями, ліквідувати області і райони, створивши не більше 60 країв.

Рівність країв по відношенню до столиці сформує і поновить соціальну, економічну та навіть історичну справедливість. Війна і мілітарні виклики поставили ряд обласних центрів в умови прифронтових і навіть окупованих міст і частина з них не можуть виконувати роль адміністративного центру області.

Для багатьох міст України, зокрема, таких як Біла Церква, Кременчук, Лубни, Дрогобич, Умань, Мелітополь, Переяслав, Ромни, Прилуки - посередник в статусі обласного центру давно виступає стримуючим фактором розвитку. Особливо кризові явища видно на прикладі конкретних областей. На Полтавщині ще в 30-х роках минулого століття м. Лубни по населенню, за чисельністю дорівнювало Полтаві, та розглядалося як потенційний обласний центр. На сьогодні в Лубнах проживає населення в 6 разів менше, ніж в Полтаві, високий рівень безробіття, більшість підприємств не працює, а за останні 20 років населення Лубен скоротилось із 75 до 50 тис. жителів.

Успіх адміністративно-територіальної реформи визначатиметься економічною самодостатністю громад, наявністю соціальної інфраструктури, та місто - і селоутворюючих підприємств та привабливістю для рурбанізації та ліквідації демографічної депресивності сільських територій.

Адміністративно-територіальна реформа буде успішною, коли в суспільстві створимо умови соціальної і економічної справедливості в перерозподілі земельних ресурсів, оподаткуванні і в інфраструктурному розвитку.

Краєвий поділ України піднесе роль і значимість столиці держави, яка вийде з полону Київсько-Житомирсько-Чернігівських регіональних інтересів центральної України і стане на вершині адміністративної піраміди, як достойна столиця великої європейської країни.

Література

- [1] Шарий Г.І. Розвиток земельних відносин та поліпшення ефективності агровиробництва і стану земельних ресурсів // Землевпорядний вісник. – 2020. - №1.
 - [2] Адміністративно-територіальний поділ Полтавщини/ 1648-1941 рр./ Довідник з історії адміністративно-територіального поділу/ За редакції Адаменко В.М., Коротенко В.В. і др.// Полтавська обласна рада// «Ент» м. Кременчук. 2002, с. 205.
- Чаянов А.В. Крестьянское хозяйство: Монография // Москва: Директ-Медиа, 2007. – 300 с.

- Ткачук А. Скандинавський шлях. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції / Анатолій Ткачук. – К.: Лотос, 2015.-124 с.
- Сипко Б. Дек Голл. Великие личности в истории/ Богдана Сипко – Харьков: Клуб Семейного Досуга, 2020 – 381 с.
- Полтавська область – Громади// decentralization. gov. ua.
- Шарий Г.І. Красвий устрій України// Г.І.Шарий // Землевпорядний вісник. – Київ, 2015, - №2. – с. 41-45.
- Бурцева О, Власов О. Порівняльний аналіз податкових систем країни ЄС// Ел.ж. «Ефективна економіка», №12, 2017.
- Єгупова М. Процеси дежентрифікації у містах: підходи, проектування, права.

DEVELOPMENT OF THE ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL SYSTEM OF UKRAINE AS A RESPONSE TO MILITARY CHALLENGES

SHARYY Hryhoriy, ODARYUK Tetyana, SHARYY Ivan

Abstract. The need for improvement and further development of the administrative-territorial system of Ukraine in the conditions of military challenges is considered. Irregularities in the current state of the administrative-territorial system and formed negatives that need to be corrected in the system of collecting land payments and socially just redistribution of land resources have been identified. The newest "Territory system" of Ukraine is proposed, and the administrative and regulatory steps for the rationalization of basic administrative and territorial units - communities and regions - are defined. Ways to increase the stability of territories in many aspects: economic, social, demographic and military have been determined.

Keywords: administrative-territorial system, military challenges, territorial system